

**Breheimen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk
Almenning), 2690 Skjåk og
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 57 64 31 39
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen>

Norgesguidene AS

Saksbehandler Trygve Snøtun

Vår ref. 2021/6324-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 29.06.2021

Delegert vedtak - Dispensasjon - Breheimen nasjonalpark - Løve til organisert ferdsel i Dumdalsgrottene - Norgesguidene AS

I medhald av brev frå Miljøverndepartementet datert 17.02.2012 har Breheimen nasjonalparkstyre i styremøte 11.02.2013, sak 32/2013, og i styremøte 05.04.2016, sak 7/2016, gjort vedtak om å delegere handsaming av einskilde saker til nasjonalparkforvaltaren. Vedtaket gjev nasjonalparkforvaltarane i Breheimen mellom anna myndigheit til å treffe vedtak i saker som gjeld dei spesifiserte dispensasjonsreglane om ferdsel i verneforskriftene for verneområda i Breheimen og etter naturmangfaldlova § 48.

Dokument i saka:

- Søknad på e-post frå Norgesguidene ved Kåre Øst, datert 03.06.2021
- Telefonsamtale med Kåre Øst, datert 29.06.2021

Søknaden:

Under er søknaden gjengjeven:

«Norgesguidene har drevet med høgfjellsføring for små grupper i Norge i 20 år. Vi har naturformidling som en stor del av innholdet på turene våre. Vi har tidligere hatt faste grotteturer fra Sognefjellshytta (frem til 2010 ca). Førerne våre er godt voksne profesjonelle fjellførere som ikke kvier seg for å lede turdektakere på en god og samvittighetsfull måte ift verneforskrifter.

Undertegnede er den av oss som har vært mest i grottene. Jeg er medlem i NGF (NorgesGrotteForbund) sitt responsteam. Og har vært med på dialogmøter da vernet i Dumdalen tok sin form med initiativ av Stein Erik Lauritzen

Vi har føreransvar på de årlige ekskursjoner for Høgskulen på Vestlandet sine studerende Her er det typisk snakk om to turer, hvorav den ene er på 30-50 stk og den andre på 60-80 stk. Gruppene blir delte slik at noen har brelæretur på Bøverbreen og andre geofaggrottetur i Dumdalen. Det er ikke noe problem å gjennomføre turene i Dummdalen iht verneforskriftene. Det er G3 og G4 som vil bli benyttet. I tillegg vil vi gjerne bruke grottene som alternativ tur for små grupper i tilfelle dårlig vær. Her er det snak om 3-8 besøk i året på grupper av størrelse 2-10 med guide.

Nasjonalpark	Breheimen
Naturreservat	Høyrokampen
Landskapsvernområde	Strynefjellet, Mysubytta, Høydalen, Mørkridsdalen, Vigdalen

I tilfellet en stor gruppe fra Høgskulen i grottene: er det ok å bruke en av lærene fra høgskulen som "fører"? Eksempel: 40 studerende er i Dummdalen - Runde 1: 20 studerende går med en av førerne våre i G3 – 20 andre studerende går med en annen av våre førere og en lærer fra høgskulen i G4. Deltakerne bytter leder og grotte på runde 2...»

Etter telefonsamtale med Norgesguidene vart det påpeika at ein søker om fleirårig løyve. Det vart også understreka at dei to store gruppene frå Høgskulen på Vestlandet nytta området etter semesterstart på hausten, det vil seie august og september.

Verneforskrift, verneformål og forvaltingsplan

Breheimen nasjonalpark vart oppretta gjennom verneplan for Breheimen av Kongen i statsråd 7. august 2009.

Omsynet til verneverdiane i området er vurdert, særleg i forhold til geologi og friluftsliv som er mest relevant i dette tilfellet, jf. verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark § 2 og naturmangfaldlova §§ 1 og 4 samt § 7, jf. §§ 8-12.

Formålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap utan tyngre inngrep. Vidare er formålet med nasjonalparken å ta vare på eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald, ta vare på leveområde til villreinstammen i Ottadalen villreinområde, ta vare på vassdragsnaturen i området, ta vare på ein variasjonsrikdom i geologi med særprega geologiske førekomstar, vegetasjon og landskap, ta vare på grottene i området og å ta vare på kulturminne. I nasjonalparken er landskapet og vegetasjon verna mot inngrep, skade og øydelegging av alle slag (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.1 og 2.1). Vidare er dyrelivet, medrekna hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplassar, verna mot skade og unødig forstyrning (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 3.1).

Ålmenta skal ha høve til natur- og landskapsoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging i nasjonalparken.

I verneforskrifta § 3 pkt. 5.2 står det at vernereglane ikkje er til hinder for organisert turverksemd til fots så lenge naturmiljøet ikkje blir skadelidande. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt løyve av forvaltingsstyresmakta.

Grottene i Dummdalen er svært sårbare for skade og øydelegging. Organisert turverksemd til fots er vurdert å kunne skade verdiane i desse grottene. Det vil seie at all organsiert ferdsel til dei fleste grottene må søkjast om, og krev løyve frå nasjonalparkstyret, jf. forvaltingsplanen kap. 3.2.6.

I forvaltingsplanen kap 3.2.6 er det retningslinjer for forvaltning og bruk i samband med organisert ferdsel i grottene. I desse går det fram at organisert ferdsel i grotte G3 kan rekne med løyve så langt det føregår med guide. Her er det ingen avgrensing på gruppestørleik. Grotte G4 har større bevaringsverdi. Ved løyve til organisert ferdsel kan G4 ta grupper inntil 30 personar, dersom det ikkje er fleire enn 15 personar per leiar/guide. Større grupper må difor delast opp i mindre grupper for å imøtegå denne avgrensinga. I retningslinjene går det fram at det kan gjevast opp til 4-årige løyve, men at ei fagleg tilstandsvurdering kan vere grunnlag for å inndra løyvet eller endre vilkår i løyvet. Grottene skal ha ei tilstandsvurdering kvar 5.år.

Søknaden skal også vurderast etter prinsippa i naturmangfaldlova §§ 8 til 12.

Vurdering

Norgesguidene er eit veletablert føringsfirma med godt utdanna fjellguider som har jobba med høgfjellsføring kring Sognefjellet i 20 år. I all hovudsak har dei små grupper, men unntak av geologistudentar frå Høgskulen på Vestlandet som kvar haust har ekskursjon i området. Førarane har god kunnskap om grotter og kor sårbar denne naturtypen er. Dette er også fokus når geologistudentane kjem med sine fagpersonar.

Det er eit strengt vern av grottene i Dumdalen, då dette er ein del av verneformålet. Grottene er svært sårbare for skade og øydelegging, og difor er organsiert turverksemd til fots vurdert å kunne skade verdiane i desse grottene, jf. § 3 pkt 5.2. Det betyr at all organisert ferdsel til dei fleste grottene må søkjast om, og krev løyve frå nasjonalparkstyret. Dei største kjende trugsmåla mot verneverdiane i Breheimen nasjonalpark gjeld grottene i Dumdalen. Breheimen nasjonalparkstyre har difor eit særskilt stort ansvar for å ta vare på desse verdiane.

For at ein skal kunne gje løyve til organisert ferdsel i grottene, må gruppene vere av ein slik storleik at det er mogleg for turleiar(ar) å gje naudsynt rettleiing om åtferd i grotta og halde god kontroll på gruppa. Det er utarbeidd ei samla vurdering av verdiane og status for grottene i Dumdalen med framlegg til førebyggjande tiltak, informasjon o. a. frå fagekspert på feltet (Lauritzen 2010).

I forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen er det utarbeida detaljerte retningslinjer for forvaltning og bruk i samband med grottene i Dumdalen (kap. 3.2.6). All forsøpling og bolting, inkludert bruk av tau og stigar (installasjonar) i grottene er forbode.

I søknaden kjem det fram at det er grottene G3 og G4 som ein ønskjer å nytte. I retningslinjene kjem det fram at ein ved søknad kan vente å få løyve til organisert ferdsel i grotte G3, så sant ein guide er med. Det er ingen avgrensing på gruppestorleik i denne. Grotte G4 er vurdert å ha større bevaringsverdi. Dersom det blir gjeve løyve kan det vere inntil 30 personar, dersom det ikkje er fleire enn 15 personar pr. leiar/guide. Om ein klasse på 40 skal nytte desse grottene må dei såleis bli splitta opp i minst to grupper ved eit løyve.

Det kan bli gjeve fleirårige løyve inntil 4 år, men fagleg tilstandsvurdering kan vere grunnlag for å inndra løyvet eller endre vilkår i løyvet. Tilstanden i alle grottene bør vurderast kvart 5. år.

Hovudformålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap utan tyngre inngrep. Vidare er føremålet med nasjonalparken m.a. å ta vare på grottene i området. Sidan organsiert ferdsel er vurdert til å kunne skade naturmiljøet, må dei ansvarlege ha særskilt løyva av forvaltingsstyresmakta, jf. § 3 pkt. 5.2.

Naturverdiane i områda er godt dokumentert, m.a. gjennom verneplan for Breheimen og etter mange års forvaltningspraksis. Dumdalen kan vere hekkelokalitet for rovfugl, og desse vil vere sårbare til 1.juli. Området har ikkje noko ferdselsforbod, men mestedelen av aktiviteten i Dumdalen er sommar/haust. For Norgesguidene er dei aller fleste gruppene etter 1.juli, og dei store gruppene frå Høgskulen på Vestlandet er i august/september. Det er difor vurdert til

å ha liten negativ effekt av aktiviteten til den organiserte ferdselen som Norgesguidene legg opp til.

Kunnskapsgrunnlaget er godt dokumentert (naturmangfaldlova §8). Føre-var-prinsippet er difor ikkje tillagt stor vekt, då ein er godt kjent med verksemda og kompetente tilsette. Vidare seier retningslinene i forvaltingsplanen at ein fagleg tilstandsvurdering kan vere grunnlag for å inndra løyvet eller endre vilkåra (naturmangfaldlova § 9). Det er også sett vilkår om at det skal takast omsyn til naturmiljøet, særleg slitasje i grottene, fugl og friluftsliv. Dersom tilstandsvurderinga tilseier at aktiviteten påverkar naturlandskapet negativt, må den einskilde søknaden vurderast etter prinsippet om samla belastning (naturmangfaldlova § 10). Nasjonalparkforvaltaren kan ikkje sjå at denne saka saman med dei andre løyva som er gitt i dette området samla sett vil føre til uheldig belastning. Løyvet er basert på retningslinene i forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen. Dekking av kostnader ved miljøskade er lite relevant. Det er heller ikkje aktuelt å vurdere andre teknikkar eller metodar, då det er snakk om grupper som går til fots utan hjelpemiddel. Naturmangfaldlova §§ 11 og 12 vert difor ikkje vurdert nærare.

Etter ei konkret vurdering meiner nasjonalparkforvaltaren at det grunnlag for å gje Norgesguidene særskilt løyve til å gjennomføre planlagt aktivitet i grottene G3 og G4 i Dumdalen. Norgesguidene vurderast som eit ansvarleg aktivitetsfirma med høg kompetanse blant førarane og som ønskjer å formidle verneverdiane i området. Løyvet følgjer retningslinene som er laga i forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen.

Vedtak

Med heimel i verneforskriftene for Breheimen nasjonalpark § 3 pkt. 5.2 andre ledd gir Breheimen nasjonalparkstyre Norgesguidene særskilt løyve til organsiert ferdsel i grottene G3 og G4 i Dumdalen i samsvar med søknad datert 03.06.2021

Vilkår

- Løyvet gjeld for åra 2021, 2022, 2023 og 2023.
- Dersom ny fagleg tilstandsvurdering tilseier det, kan det vere grunnlag for å inndra løyvet eller endre vilkår i løyvet.
- For grupper med meir enn 20 personar gjeld løyvet mellom 1.juli og 31.desember for åra 2021, 2022, 2023 og 2024 av omsyn til hekkande fugl.
- I grotte G4 kan det vere inntil 30 personar, dersom det ikkje er fleire enn 15 personar per leiar/guide. Større grupper må såleis delast opp, slik at ikkje alle er i grottene samstundes.
- Om leiar/lærer av ei gruppe har relevant kompetanse og forståing av verneverdiane, kan personen nyttast som ekstra førar dersom ansvarleg førar er i same gruppe.
- Ved guiding skal førar ta omsyn til naturmiljøet, særskilt slitasje i grottene, hekkande fugl og andre brukarar av området.
- Det er eit mål at verneverdiane for Breheimen nasjonalpark og grottene i Dumdalen skal formidlast på ein god måte slik at det aukar kunnskap og skapar forståing for vernet hos deltakarane.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Breheimen nasjonalparkstyre.

Med helsing

Trygve Snøtun
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Lom kommune	Midtgard	2686	LOM
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER